

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: V. D. P., narozený dne X,
státní příslušník: X,
naposledy známým pobytem v: X,
propustkou na adrese: X,
proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7,

v řízení o žalobě ze dne 3. 5. 2023 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 4. 2023, č. j.
OAM-276/LE-BA07-HA15-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce dne 15. 3. 2023 podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Svou žádost odůvodnil tím, že má ve své vlasti, tj. Vietnamu, dluh. V ČR si chtěl žalobce vydělat na umoření dluhu. Bojí se, že věřitelé budou žalobcův dluh vymáhat.
2. Žalovaný neudělil mezinárodní ochranu žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalovaný konstatoval, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až v době, kdy mu reálně hrozilo vycestování z území ČR. Ke svému příjezdu do ČR

žalobce uvedl, že z Vietnamu vycestoval za prací, aby splatil dluhy ve své vlasti. Jelikož o mezinárodní ochranu požádal poté, co mu reálně hrozilo vycestování z ČR, měl tak učinit ve snaze vyhnout se mu nebo jej alespoň pozdržet a zároveň ve snaze na území ČR i nadále setrvat a tím si zde legalizovat svůj další pobyt. Dále podle žalovaného opustil žalobce na základě osobního a svobodného rozhodnutí Vietnam z ekonomických důvodů. V ČR žalobce nikdy nedisponoval žádným pobytovým povolením. Žalobce žalovanému sdělil, že se obává vymáhání dluhů, které žalobce z části zapříčinil půjčkou od „černých“ společností. Z této obavy žalovanému nevyplývala neochota vietnamských státních orgánů pomoci žalobci v případě nezákonných praktik ze strany věřitelů. Žalobce se na vietnamskou státní moc s žádostí o pomoc však neobrátil. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 103347/2023-MZV/LPTP ze dne 28. 2. 2023 vyplynulo, že ve Vietnamu je lichva trestná, přičemž její oběti se mohou obrátit na vietnamskou policii. Žalobce se však na příslušné orgány domovské země s žádostí o pomoc neobrátil.

3. Proti rozhodnutí žalovaného žalobce brojil žalobou, v níž nesouhlasil se závěrem žalovaného. Žalobce namítal následující: žalobce žádal o udělení mezinárodní ochrany především proto, že má důvodné obavy o svůj život a zdraví, jelikož v případě jeho návratu do vlasti bude nepochybně vystaven pronásledování ze strany svých věřitelů. Žalobce si v době pobytu ve své vlasti zapůjčil nemalý obnos peněžních prostředků od tzv. černých společností, jejichž činnost často zahrnuje lichvu a praktiky vymáhání pohledávek, jež jsou daleko za hranou zákona a zpravidla obnáší násilnou trestnou činnost. Žalobce je přesvědčen, že jeho věřitelé jakožto členové organizované zločinecké skupiny mají vazby na veřejnoprávní orgány a bezpečnostní sbory. Z tohoto důvodu je nanejvýš pravděpodobné, že v případě návratu žalobce do vlasti nebude ze strany vietnamských veřejnoprávních orgánů poskytnuta žalobci adekvátní ochrana před násilnými praktikami věřitelů, přičemž v důsledku této skutečnosti bude žalobce bezprostředně vystaven ohrožení na zdraví či dokonce životě. Na základě řečeného měl žalovaný zvážit udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, potažmo udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona. Neschopnost zajistit žalobci pomoc ze strany orgánů vietnamské státní moci pokládá žalobce za notorietu.
4. Ve svém vyjádření k žalobě žalovaný sdělil následující: žalobce o mezinárodní ochranu požádal z důvodu legalizace svého pobytu na území ČR, neboť zde chce zůstat a vydělávat na splacení dluhu a na finanční podporu své rodiny. Návrat do vlasti žalobce odmítá z ekonomických důvodů a rovněž kvůli obavám ze svých věřitelů. Žalovaný konstatoval, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až v době, kdy mu reálně hrozilo vycestování z území ČR. Ke svému příjezdu do ČR žalobce uvedl, že někdy v červenci 2021 vycestoval kvůli dluhům za prací do Srbska a odtud pak odjel do Rumunska. Pak pokračoval do Maďarska a na konci listopadu 2021 přicestoval do ČR. O mezinárodní ochranu požádal, protože chce zůstat v ČR a vydělávat zde. Podle žalovaného tak uvedené skutečnosti svědčí o tom, že žalobce se podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany jednoznačně snažil na území ČR i nadále setrvat a tím si zde legalizovat svůj další pobyt. Skutečnost, že si žalobce správním řízením ve věci udělení mezinárodní ochrany hodlá na českém území legalizovat svůj další pobyt, nezakládá podle žalovaného relevantní důvod udělení azylu.
5. Napadený výrok rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal podle § 75 odst. 2 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
6. Jde-li o hrozící újmu ze strany soukromých osob jako důvod pro udělení doplňkové

ochrany, judikatura správních soudů je ustálena v tom, že je podstatné, zda v zemi původu existuje systém účinné ochrany před takovou újmou. Subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu. Pokud však informace o zemi původu ukazují opodstatněnost této nedůvěry, nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby vyčerpал prostředky vnitrostátní ochrany (vizte usnesení Nejvyššího správního soudu, dále jen „NSS“, č. j. 5 Azs 172/2018-28 ze dne 17. 1. 2019).

7. V souzené věci žalobce svůj žalobní bod založil v zásadě na tvrzení, že se ve Vietnamu obává postupu svých věřitelů, a to zvláště ze strany tzv. černých společností.
8. Bylo na žalobci, aby označil důkazy k prokázání toho, že skutkový stav je ve Vietnamu jiný, než signalizovaly podklady žalovaného (§ 71 odst. 1 písm. e) s. ř. s.). To neučinil. Z obecného konstatování žalobce lze nepřímou usoudit, že má za notoriety vyloučenou pomoc vietnamskou policií.
9. Podle § 121 občanského soudního řádu ve spoj. s § 64 s. ř. s. není třeba dokazovat skutečnosti obecně známé. Jsou jimi takové skutečnosti, které jsou známé širšímu okruhu osob a o jejichž existenci se může každý ze spolehlivých zdrojů přesvědčit i bez zvláštních odborných znalostí. Není nutné, aby takovou skutečnost každý opravdu znal; podstatná je možnost kdykoliv se bez těžkostí o existenci takové skutečnosti přesvědčit.
10. Naznačená vyloučená pomoc od vietnamské policie, resp. státu jako takového ovšem není skutečností obecně známou ve výše uvedeném smyslu. Závěr o stavu ve Vietnamu proto není možno učinit bez dokazování provedeného v řízení před správním orgánem či soudem. Za situace, kdy žalobce nesprávnost skutkových zjištění dovozoval pouze z údajné notoriety, která však notoriitou není, zjevně nemohl zpochybnit skutkový závěr žalovaného. Přezkumu takto formulovaného žalobního bodu pak nebránila ani žádná vada řízení (vizte rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 60 Az 59/2019-59 ze dne 12. 11. 2019).
11. Kontext žalobcovy žádosti pak významně dotváří následující: přirozenou reakcí člověka prchajícího před specifickým druhem nebezpečí je úsilí takto ohroženého jedince domoci se jistého útočiště, jakmile se ocitne mimo dosah této k úniku stimulující hrozby. Členské státy Evropské unie ve shodě sdílí lidskoprávní étos, který artikuluje Listina základních práv EU coby součást unijního primárního práva. Hledá-li tedy občan třetího státu ochranu před formami útlaču podle zákona o azylu, má tak učinit bezprostředně po vstupu na území prvního členského státu EU, a to žádostí o mezinárodní ochranu adresovanou jeho správnímu orgánu. Jinak zavdává příčinu k seriózním úvahám stran jiných motivů k podání dotčené žádosti, než jsou ty motivy, jež kvituje pododvětví azylového práva. Jak žalobce vypověděl v azylovém řízení, vycestoval z Vietnamu. Poté, dříve než vstoupil na území ČR, pobýval podle svých slov z azylového správního řízení v červenci 2021 v Srbsku. Poté 2 měsíce pobýval v Rumunsku, které je stejně jako ČR členským státem Evropské unie. V Rumunsku žalobce o azyl nežádal. Poté z Rumunska odešel do Maďarska, kde pobýval zhruba 20 dní. Maďarsko je též členem EU. Ani v Maďarsku o azyl žalobce nežádal. Dříve než vstoupil na území ČR, navštívil tedy žalobce jiné státy EU. V žádném z nich se ovšem o legalizaci svého pobytu nepokusil. V ČR pobýval od listopadu 2021, o azyl požádal až o čtvrt roku později. Žalobce požádal o azyl až po svém zajištění za účelem správního vyhoštění. Již tyto základní souvislosti plynoucí ze spisového materiálu podporují tezi o účelovosti žalobcovy azylové žádosti. Přesněji o snaze žalobce legalizovat si na území ČR pobyt mimořádným právním nástrojem, a to „pět minut po

dvanácté“.

12. K naznačené argumentaci ohledně tvrzených komparativně horších socioekonomických poměrů Vietnamu soud nejprve předloží drobný historický exkurz: současné azylové právo se v západních právních kulturách vyvinulo na základě úsilí poučit se z lekce 20. století. Tehdy i velká část zemí civilizačního západu, včetně české, prošla bolestivou zkušeností s rozmanitými formami centralizovaného útlaku. Tyto formy vždy spojovalo jedno: státem organizovaná perzekuce obyvatelstva. Ta probíhala nejčastěji buď na základě kritéria původu (např. etnického či rasového), nebo přesvědčení (zpravidla politického, potažmo náboženského). Memento na tomto právním poli ztělesňoval a ztělesňuje především tragický osud Židů pod hrůzovládou nacismu, dále též disidentů v prostoru někdejšího sovětského bloku. Aby se obětem tohoto zjevného bezpráví alespoň trochu zmírnilo jejich utrpení, vyvinul se institucionálně propracovaný systém hostitelské ochrany jinými (ve smyslu svobodnějšími) státy. Zde leží těžiště azylového práva doposud (vizte rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 60 Az 51/2021-49 ze dne 30. 11. 2021).
13. Optikou výše řečeného socioekonomická argumentace na poli azylového práva nemůže uspět. A uspět nemůže ani v dalším ohledu. Rozsudek musí totiž vždy obstát rovněž v obecné rovině, tzn. zde jak z pohledu sporů na poli azylového práva příbuzného druhu, tak stran intencí českého cizineckého práva coby celku. Pakliže by soud přímo přijal argumentaci ve smyslu, že cizinci i při prokázaném nelegálním pobytu náleží v ČR mezinárodní ochrana za předpokladu, že státní sociální systém či pracovní trh v jeho vlasti není na české či většinové evropské úrovni, potom by také nepřímou přiznal azylové právo prakticky všem nelegálně pobývajícím občanům třetích států, s výjimkou cizinců příslušících k hospodářsky zcela nejrozvinutějším státům mimo evropského světa. Toto právo by jim přitom přiznal, aniž by ve své vlasti (alespoň potenciálně) čelili hrozbě pronásledování, resp. vážné újmy. De facto by mezinárodní ochranu proměnil ve formu univerzálně nárokovatelné „sociální dávky“. Tímto „rozšafným“ výkladovým přístupem by se soud od ustálené podoby azylového práva vzdálil do té míry, že by jej učinil zcela zbytečným, což v žádné perspektivě nelze označit za úmysl zákonodárcův.
14. Plnění povinností z finančních závazků (splácení dluhů) samo o sobě nejen, že nezahrnuje azylově relevantní důvod, ale dokonce představuje rutinní záležitost v oblasti soukromoprávních vztahů, a to i v ČR.
15. Závěrem soud citačně odkazuje na rozsudek NSS č. j. 5 Azs 37/2003-46 ze dne 22. 1. 2004: *„Poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení pobytu cizince na území České republiky a nelze je zaměřovat s jinými legálními formami pobytů cizinců na území republiky tak, jak jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů.“* Nebo na rozsudek NSS č. j. 7 Azs 187/2004 ze dne 24. 2. 2005: *„Azylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Jak je patrné, zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona, a to bez ohledu na „složitost mechanismů“, které tento upravuje.“*
16. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř.

s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 20. července 2023

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně